

פרשת השבוע על פי ה"שם משמאל"

פרשת בחקוהי

10. ה'תשנ"ח

ה'תשנ"ח

2. דעות ה'תשנ"ח

שנת תרע"ע

ולא תגעל נפשי אתכם. הקשה הרמב"ן ז"ל ולא ידעתי מה הטעם בזה שאמר הקב"ה כי בשמרנו כל המצוות ועשותנו רצונו לא ימאס אותנו בעול נפשו וכן בעברנו על בריתו ועשותנו נאצות גדולות אמר לא מאסתים ולא געלתים, ואמר הנביא בשעת הקלקלה המאוס מאסת את יהודה אם בציון געלה נפשך, ע"כ:

ונראה לפרש בהקדם מה שפירש כ"ק אאמור וצללה כוונתם ז"ל (סוטה י"א). עמא"כ וישלחמו מעמק חברון מעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון וכו', ואמר הוא ז"ל כי העצה העמוקה היתה באשר ישראל היו מגודלים אצל האבות אשר היו סוד ה' עלי אהלים, והמלאכים היו תדירים אצלם כאנשים, וכל דבר שאדם רגיל בו אינו משתוקק אליו כ"כ, ע"כ היתה העצה שיהיו בארץ לא להם בגלות ובהסתרת פנים למען אח"כ כשיגלה הקב"ה עליהם לגאלם ויקרבם לפני ה' סניי ליתן להם התורה, ויש להבין השתוקקות עצומה מאוד, עכתדה"ק. ויש להבין וכי חסר להשי"ת להשיע בכל עת חדשות שלא יתרגלו בו ותהי' להם השתוקקות אליו

כאל דבר חדש, כי כמו שהקב"ה אין סוף כ"כ אין סוף למתן שרצונו של צדיקים, אבל הטעם מפני שלא היו יכולין לסבול אור גדול יותר, ואף כמ"ת נאמר (שיה"ש ה') נפשי יצאה בדברו, והוצרך השי"ת להניף עליהם גשם נדבות כמ"ש חז"ל (שבת פ"ח:), ואם הי' אור גדול עוד יותר היו מתבטלין מהמציאות לגמרי, ומעתה תובן ההבטחה שלעתידי יהיו כ"כ ממוככים עד שיוכלו לסבול האורות הגדולים עוד יותר ויותר, כמ"ש חז"ל (ברכות ס"ד). תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנאמר ילכו מחיל אל חיל, כי בכל עת משיגין השגות יותר גדולות ויהי' ערך ההשגה היום לעומת יום אתמול כמו ערך ההשגה שהיתה אחר יצי"מ לעומת מה שהיתה בהיותם עוד בגלות, כמו שפירש בקדושת לוי הכתוב כימי צאתך מארמ"צ אראנו נפלאות עי"ש דבריו כי נעמו, וממילא תהי' ההשתוקקות רבה ועצומה מאוד ולא יצטרכו עוד לגלות כעצה העמוקה הנ"ל. וזה הוא פירוש ההבטחה ולא תגעל נפשי אתכם, והנה שבת הוא מעין עוה"ב, ע"כ העליות של יום השבת מתעלות והולכות שבתא דליליא ודיממא, וא"צ להיות בבחי' רצוא ושוב, וזה הוא הפירוש צווחין אף עקתי בטלין ושבתין ברם אנפין דחתין כו', והבין:

אם בחקותי תלכו. יש להבין מדוע הברכות תלויות בהילוך החוקים דוקא, ונראה דהנה ידוע שברכות אלה הן לימות המשיח כמ"ש רש"י והרמב"ן ז"ל, ואינן שבימות המשיח יחזור העולם לבחי' שהי' אדה"ר קודם החטא, וכבר כתבנו במק"א ששורש חטא עץ הדעת הי' חסרון והעדר התמימות, והחל התיקון הזה ביצי"מ כמ"ש (ירמ' ב') זכרתי לך חסד נעורייך וגו' שהיו נמשכין אחר השי"ת בתמימות ולא אמרו איך נצא למדבר לא מקום זרע, ונגמר התיקון בקבלת התורה שאמרו נעשה ונשמע, וע"ז אמרו (שבת פ"ח:) אנו דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם, ולולא חטא העגל הי' נשלם או התיקון, והיתה בטילה ממילא המיתה שהיא עונש חטא עץ הדעת, וע"כ עיקר התיקון תלוי בקיום החוקים באשר אין טעמים נודע, והעשי' היא רק בתמימות, ובאמת גם בכל המצוות יש על טעמים נסתרים ונעלמים מאוד נוסף על הטעמים הנגלים, והם בגדר החוקים, והאדם צריך לקיים כל המצוות לא מצד הטעם רק מחמת ציווי השי"ת ומצד גדר החוקים שבהן:

2. קנין תורה אף עקתי

שנת תרע"א

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם, פירש"י אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ואת מצותי תשמרו פירשו בת"כ ג"כ על הלימוד, ובמק"א (דברים ד' ו') פירש"י ושמרתם זו משנה ובפ' ראה (י"ב כ"ח) מוסיף בה כי נעים כי תשמרם בבטנך, והנה פרט בכאן ג' דברים עמל התורה וידיעת התורה ועשיית מצוות התורה, כי נוסף על מצוות וידיעת התורה יש מצוה לעמול בתורה, ואילו יצויר שידע התורה בלי עמל הוא מחוסר מצות עמל התורה, ונראה שקניית השלימות היא ע"י שלשה דברים מקבילים לגוף ונפש ושכל, ידיעת התורה היא מתקנת ומיישרת את הנפש והשכלית, ויגיעת ועמל התורה מיישרת ומתקנת את הנפש החיונית, כי כל יגיעה מתיחסת לנפש וכתוב (משלי ט"ז) נפש עמל עמלה לו, ועשיית המצוות בפועל ע"י כלי הגוף מיישרת ומתקנת גם את הגוף והנפש הטבעית להיות נעשה כולו קודש:

ויש לומר כי היעודים שבפרשה זו גם כן מקבילים נגד שלשת החלקים של קניית השלימות, כי ג' מיני יעודים כתובים בפרשה למסכת כל בה, בני חיי מזונג, והסרת כל מעיק ומונע, ודיבוק שכינה, וכל היעודים שבפרשה כלולים בשלשה אלה דוק ותמצא, בני חיי ומזונג הם שלימות הנפש הטבעית, הסרת כל מעיק ומונע היא שלימות הגוף והנפש החיוני, כי הפחד והבהלה והמלחמות מתיחסים לנפש החיונית ושלימותם היא שלום והשקט, ודיבוק שכינה הוא שלימות הנשמה והכח השכלי: ויש לומר עוד שלשת היעודים האלה מקבילים לשלשה זכותים, בזכות עשיית המצוות בפועל זוכין לבני חיי ומזונג, ובזכות יגיעת התורה זוכין להדחות כל מעיק ומונע כמ"ש האריז"ל שביגיעת לימוד התורה מגרשים ומשברים את כחות החיצוניים, וידוע דכל מעיק ומונע הן בגשמיות מנייהו הוא, ובזכות ידיעת התורה שהוא להיות התורה עם האדם כמ"ש מהר"ל בספר דרך חיים, ואורייתא וקב"ה כולא חד, א"כ הוא עצמו דיבוק שכינה בהתגלות.

ויש לומר שלעומתם שלשת הזמנים המקודשים שבת ויום"ט וז"ת. שבת בו הוא דיבוק שכינה שלימות כח הנשמה ושבת היא יומא דנשמתא, יו"ט היא שפע בני חיי ומזונג, ושלשה מועדים הם, פסח בו זכו ישראל ונתקדשו באכילת פסח מצה ומרור ובשבילם זוכין ישראל למזונג, וזהו הדין בפסח על התבואה מי הוא הראוי לקבל חסד ה' במזונג, שבועות בו ניתנה התורה שהיא עץ החיים והיא הנתנת חיים לישראל ונקו בעצרת על פירות האילן כי האדם עץ השדה והדין מי הראוי לקבל שפע החיים, סוכות הוא בבני, כי סוכה היא דוגמת בהמ"ק הנקראת חדר המטות שפירש"י (שיה"ש א' ט"ו) על שהיא פריין ורביין של ישראל, ויש למז שבחג נדונין על המים היינו מים דוכרין מ"ג, וידוע למבינים מענין שמיני עצרת ואין להאריך. ר"ח הוא הסרת המונע וידוע בזה"ק מענין שעיר ר"ח, וכן נמי יש לומר בפשיטת שר"ח הוא יו"ט של דהמע"ה כמו שאמרו ז"ל (ר"ה כ"ה). שלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים וברמב"ם (ספ"ד מה' מלכים) שאין ממליכין מלך תחילה אלא לעשות משפט ומלחמות, והוא הסרת המונע: